خبر امروز

■ **تشرف آذری‌زبانان مقیم آلمان به بارگاه منور رضوی**

همزمان با دهه کرامت، مدیریت زائران غیرایرانی آستان قدس رضوی در مراسمی میزبان کاروان زیارتی ۳۵ نفره آذری‌زبانان مقیم آلمان در حرم مطهر رضوی بود. به گزارش آستان نیوز، این مراسم با قرائت آیاتی از کلام‌الله مجید و قرائت صلوات خاصه حضرت رضا(ع) آغاز شد و در ادامه حاضران از سخنان حجت‌الاسلام‌والمسلمین سیدمحمد ذوالفقاری، مدیر زائران غیرایرانی آستان قدس رضوی با موضوع کرامات امام‌رضا(ع) بهره‌مند شدند. رونمایی از کتاب استدلالی فی رحاب الامام الرضا(ع) از دیگر بخش‌های این مراسم بود. همچنین این کاروان ضمن بهره‌مندی از توفیق زیارت حضرت رضا(ع) و کسب فیوضات معنوی، از نمایشگاه فرهنگی و هنری «عشق الولایه» (آشیانه ولایت) که به مناسبت دهه کرامت در رواق دارالرحمه واقع در صحن جمهوری اسلامی گشایش یافته، بازدید کردند.

■ **مهر درخشان» تشرف یک میلیون و ۵۰۰ هزار زائر نیازمند به حرم رضوی**

معاون خدمات اجتماعی بنیاد کرامت رضوی گفت: طرح مهر درخشان رضوی از سال ۹۵ در حال اجراست که در قالب آن بیش از یک میلیون و ۵۰۰ هزار نفر از افراد محرومی که تاکنون به مشهد سفر نکرده بودند، تشرف پیدا کردند. جعفر رئیسیان‌زاده در گفت‌وگو با آستان‌نیوز افزود: مدت اجرای این طرح از ۳ تا ۷ خرداد ماه است که یک اتوبوس از هر استان عازم مشهد می‌شود و زائران آن برای سه روز اسکان و غذا میهمان امام‌رضا(ع) هستند. معاون خدمات اجتماعی بنیاد کرامت رضوی با بیان اینکه سوم و چهارم خرداد ماه حجم ورودی بالایی از این زائران را داشتیم، ادامه داد: این زائران، از ویژه‌برنامه فرهنگی در رواق حضرت زهرا(س) استفاده کردند. رئیسیان‌زاده گفت: برنامه‌های مختلف فرهنگی و دینی در قالب این ویژه‌برنامه توسط معاونت خدمات اجتماعی بنیاد کرامت رضوی پیش‌بینی شده است.

■ **«نور علی نور» روی آنتن شبکه ولایت**

همزمان با دهه کرامت ویژه‌برنامه «نور علی نور» از شبکه ولایت فارسی روی آنتن می‌رود. به گزارش آستان نیوز، به همت مدیریت رسانه‌های صوتی و تصویری آستان قدس رضوی همزمان با دهه کرامت، از ولادت باسعادت حضرت فاطمه معصومه(س) تا میلاد مسعود حضرت رضا(ع) ویژه‌برنامه نور علی نور هر شب ساعت ۲۰:۳۰ از شبکه ولایت فارسی به مدت ۶۰ دقیقه روی آنتن می‌رود. این برنامه به تهیه‌کنندگی سید روح‌الله موسوی و با اجرای حسین راست‌نژاد به صورت گفت‌وگومحور با حضور کارشناسان مذهبی پخش می‌شود.

■ **ایمان به خدا و توکل بر او تنها راه رسیدن به آرامش است**

سخنران حرم مطهر رضوی گفت: ایمان به خدا و توکل بر او تنها راه رسیدن به آرامش در زندگی است. به گزارش آستان نیوز، حجت‌الاسلام‌والمسلمین کاظم راشد یزدی در ویژه‌برنامه جشن شکوه رضوان در رواق بزرگ امام خمینی(ره) با اشاره به آیه ۳۰ سوره مبارکه فصلت، تصریح کرد: علمای علم اخلاق و روان‌شناس‌ها اعتقاد دارند دو عامل زندگی را تلخ می‌کند و آرامش او را بر هم می‌زند، یکی اندوه و تأسف و دیگری ترس از اتفاقاتی است که در آینده ممکن است بیفتد. اگر این دو عامل با انسان همراه شوند زندگی او را به تباهی می‌کشانند.

خطیب حرم مطهر رضوی افزود: در سبک زندگی اسلامی به ما توصیه شده اندوه گذشته را نخوریم و از آینده هم هراسی نداشته باشیم هرچند عبرت گرفتن از گذشته و برنامه‌ریزی برای داشتن آینده‌ای بهتر به ما توصیه شده است.

عیدانه

جشن بزرگ «سلام آقا» در شب میلاد امام‌رضا(ع)

همزمان با شب میلاد امام مهربانی‌ها حضرت علی‌بن‌موسی‌الرضا(ع) جشن بزرگ «سلام آقا» با اجتماع هیئت‌های مذهبی شهر مقدس مشهد در حرم مطهر رضوی برپا می‌شود. این جشن بزرگ همچنین با حضور ذاکران و مدیحه‌سرایان مطرح کشوری، امیر کرمانشاهی، محمد حسین حدادیان، عبدالرضا هلالی، سعید قانع و محمد حسین پویانفر و اجرای برنامه مدیحه‌سرایی و مولودی‌خوانی دسته‌جمعی آن‌ها به مناسبت شادیاش میلاد امام مهربانی‌ها همراه خواهد بود.

شب میلاد مولا نالرئوف حضرت علی‌بن موسی‌الرضا(ع) در این مراسم که شاهگاه سه‌شنبه نهم خرداد ماه پس از نماز مغرب و عشا در رواق بزرگ امام خمینی(ره) برگزار می‌شود، گروه گلدسته‌های حرم به اجرای برنامه سرود و همخوانی می‌پردازند و نغمه‌سرایی سنتی توسط مبین دوروپور، هنرمند نوجوان تربیت‌شده جامی از دیگر برنامه‌هاست.

در حرم

عرض شادباش ۳۰۰ باغبان و پارکبان به محضر ثامن‌الحجج(ع)

همزمان با هفتمین روز از ذهه کرامت، جمعی از باغبانان و پارکبانان شهرداری به پابرکاه منور رضوی مشرف شدند. به گزارش آستان نیوز، ۳۰۰ نفر از باغبانان و پارکبانان شهرداری مشهد صبح شنبه ۶ خرداد ماه همزمان با هفتمین روز از ذهه کرامت و مصادف با ایام شادمانی اهل بیت(ع) برای عرض شادباش خدمت امام رئوفشان تبریک و شادباش عرض کردند. باغبانان و پارکبانان شهر بهشت پس از عرض ادب و ارادت محضر حضرت شمس‌الشموس(ع)، با حضور در مهمانسرای امام رضا(ع) از صبحانه متبرک مهمانسرا بهره‌مند و پس از صرف صبحانه برای زیارت امام‌رضا(ع) راهی صحن انقلاب اسلامی حرم مطهر شدند. ساعت ۷:۳۰ صبح از بست شیخ طوسی حرم مطهر وارد صحن و سرای بارگاه ملکوتی امام‌رضا(ع) شدند و با قرائت صلوات خاصه ولادت با سعادت حضرت معصومه(س) را به محضر امام رئوفشان تبریک و شادباش عرض کردند. باغبانان و پارکبانان شهر

یادداشت

امام رضا(ع) و تبدیل تهدیدها به فرصت‌ها

حجت‌الاسلام محمد باقر ساعی‌پور، پژوهشگر دینی| خدای متعال از ابتدای خلقت انسان تا انتهای زندگی بشر در این دنیا، انسان را رها نکرده است. مکتب توحیدی بر این باور است خدای متعال همیشه انسان‌ها را هدایت می‌کند؛ این هدایت می‌تواند با اشکال مختلف همچون ارسال پیامبران و نصب ائمه(ع) باشد و زمین هیچ‌وقت خالی از حجت نیست.

هدایت در شرایط وزمان‌ها با توجه به نیازهای جامعه شکل‌های مختلف می‌گیرد، اما کلیت هدایت، یک سنت مستمر و دائمی خدای متعال است.

در بحث دوران امامت امام رضا(ع) چند مطلب به شکل برجسته دیده می‌شود؛ یکی مناظرات امام رضا(ع) است. در آن زمان، شرایط جامعه به‌گونه‌ای بود که فضایی باز برای افکار و عقاید غیراسلامی هم وجود داشت. ترجمه کتب یونانی و غیریونانی در جامعه اسلامی، تحولات دوران حکومت مأمون که فضای بازی را برای نشر تفکرات ایجاد کرده بود و فعالیت گروه‌های مختلف در این زمان سبب شده بود زمینه مناظره سالم پیش بیاید. البته در این مسئله، حاکمیت و خلافت هم بی‌تأثیر نبود. در واقع حاکم آن دوران می‌خواست امام رضا(ع) در مناظرات دست‌کم در یک مناظره محکوم و مطلبی در جامعه علیه امام هشتم شیعیان تولید شود.

در عین حال فضای دوران امام رضا(ع) فضای مناظره بود. امام(ع) از این فضا بهترین استفاده را برای نشر معارف اهل بیت(ع) و اسلام ناب محمدی کرد. مناظراتی که در کتاب‌هایی چون عیون اخبار الرضا(ع) و بحارالانوار و سایر مجموعه‌های احادیث ماست، نکاتی را منتقل می‌کند که در مناظرات بسیاری از مطالب مرتبط با معارف ائمه اطهار(ع) مطرح شدند.

امام رضا(ع) عالم آل محمد(ص) لقب یافت در حالی که احادیث باقی مانده از دوران امامت امام صادق(ع) و امام باقر(ع) بیشتر از احادیث باقی مانده از دوران امامت امام هشتم شیعیان است، مطالب احادیث باقی مانده از دوران امامت امام صادق(ع) و امام باقر(ع) درون‌دینی بودند و بحث بین المذاهب را مطرح می‌کردند اما در احادیث باقی مانده از دوران امامت امام رضا(ع) مباحث برون دینی و بین‌الملل هم مطرح شدند و دین در سطح مکاتب و مذاهب تجلی یافت. معارف در آن سطح ارائه و بسیاری از علوم و معارف اهل بیت(ع) به جامعه آن روز و سایر ادیان و مکاتب ارائه و فهمانده شدند.

■ **بحثی در چرایی قبول ولایتعهدی**

پس از هر دقیه غبارروبی مضجع شریف و ضریح مقدس حضرت رضا(ع) و پنجره‌های زیارت شامل پنجره‌های فولاد، طلایی و نقره‌ای موجود در برخی از صحن‌ها و رواق‌های بارگاه مقدس امام هشتم(ع) و صندوق‌های نذورات، هدایا و نذورات مردمی مطابق ضوابط و دستورالعمل‌های موجود به محل سفره نذورات منتقل می‌شود. در این مکان توسط گروهی از افراد که براساس ضوابط اداری و سازمانی مراحل گوناگون گزینش و انتخاب را گذرانده و با نظر صلاحدید آستان قدس رضوی منتخب می‌شوند، کار تفکیک و جداسازی هدایا و وجوهات انجام می‌شود.

این افراد معمولاً دارای تجربه و سوابق کاری مورد تأیید و مرتبط با این امر بوده و یا عشق و علاقه همه روزه مطابق برنامه تنظیمی در محل سفره‌خانه نذورات، حاضر و به خدمت مشغول می‌شوند و به تفکیک و دسته‌بندی هدایا و نذورات جمع‌آوری شده از جمله وجوه نقد، طلاجات و مسکوکات، ارزهای خارجی، پارچه و البسه، اشیا و هدایای نفیس، دلنوشته‌ها و عریضه‌ها و...) می‌پردازند. از دیرباز با پهن شدن پارچه یا سفره‌ای بدین منظور و جمع شدن خدمه و یا کارکنان آستان قدس رضوی در اطراف این سفره یا پارچه، تفکیک هدایا و نذورات این تفکیک صورت می‌گرفت. «سفره یا سفره‌خانه نذورات» می‌نامیدند.

هدف از فعالیت سفره‌خانه نذورات این است در بین دوره‌های گذشته با تقسیم نذورات و موقوفات خود به این آستان ملکوتی، جلوه‌ای از ارادت و عشق و ساحت امام مهربانی‌ها حضرت ثامن‌الحجج(ع) را به نمایش گذاشته‌اند. نذورات و موقوفاتی که بیانگر دلباختگی به بارگاه مقدس امام هشتم(ع) بوده و در نذورات را از طریق ادا نمودن داخل ضریح مطهر و یا صندوق‌های نذورات و یا در قسمت پشت پنجره‌های زیارت، تقدیم این بارگاه می‌کنند.

■ **«عشق و ارادت» و دیگر هیچ...**

نذورات و موقوفات در زمینه مراحل تفکیک نذورات و در مورد فعالیت در سفره‌خانه نذورات می‌توان به دو مقوله از نظر موضوع نام هشتم(ع) یک نکته قابل توجه وجود دارد؛ اینکه همه این موارد بر اساس نیات و عقیده صاف و دل پاک زائران تقدیم بارگاه حضرت رضا(ع) شده و ارزش ریالی و اهمیت مادی آن‌ها در درجه دوم است؛ مهم ارزش معنوی نهفته که مرتبط با نیات صادق و اراده و رضایت خاطر زائران است و کارکنان سفره‌خانه نذورات وظیفه دارند همه هدایای تقدیمی را با دقت نظر جداسازی کنند. یعنی به زبان ساده‌تر، هیچ چیز اینجا زائد نیست و دور ریخته نمی‌شود. ضمن اینکه با توجه به مکان مناسبی برای انجام مراسم صفه دیدند، از این برنامه در مراسم به دارالحفاظ انتقال یافت.

برنامه آن چنین است که ابتدا مقدمات انجام مراسم توسط فراشان در مکان خاص انجام می‌شود، پس از تعداد ۱۴ عدد آله، رحل و قرآن در قطع بزرگ آورده و در سمت چپ و راست رواق و در طرف مقابل ضریح مطهر قرار داده می‌شود. قرآن‌ها و رحل‌ها از اتاق مخصوص با احترام ویژه به دست می‌چرخند و در جای خود قرار داده می‌شوند. سپس شمع‌های درون شمعدان‌ها توسط یکی از خدمه روشن می‌شود و خدام و فراشان کشیک روز پس از ورود به مکان برگزاری مراسم صفه در سمت چپ و راست به احترام خوشوقتی و خوشوقع و احترام سرکشیک و معاون و سادات در صدر رواق می‌نشینند، ضمن اینکه یک عدد شمعدان به طور مجزا در محل استقرار سرکشیک قرار می‌گیرد، با ورود خادمان به رواق و جای گرفتن سرکشیک و معاون در وسط و بالای رواق و استقرار خدام در دو طرف آغاز می‌شود، در این هنگام حفاظ ضمن تلاوت حدود یک جزء قرآن، هر کدام یک فقره از مدیحه را با صدای بلند و زیبا می‌خوانند. آنگاه به نوبت عالی‌بن موسی‌الرضا که رسید همگی قیام کرده و پس از ادای احترام، دوباره می‌نشینند و مراسم ادامه می‌یابد و با شروع فقره چهارهم و بیان نام مبارک حضرت قائم آل محمد(عج) بار دیگر همگی قیام و عرض ادب می‌کنند.

پس از خاتمه یافتن قرائت قرآن و توسل به چهارده معصوم(ع)، دعا و خطبه با ذکر سلام و صلوات بر پیامبر(ص) توسط یکی از خطاط که معمولاً خطیب حفاظ است، ادامه می‌یابد.

در پایان مراسم، در تکریم و توصیف هر یک از چهارده معصوم عبارات معروف از دعای توسل خوانده شده و پس از آن، خطیب حفاظ خطبه مخصوص مشتمل بر مدح و ثنای پروردگار متعال و درود ائمه اطهار(ع) و توسل به امام زمان(عج) و سایر ائمه معصومین(ع) را قرائت می‌کند. در خلال قرائت خطبه، موقع ذکر نام حضرت رضا(ع) همه خدمه و یا حفاظ قیام و به مرقد مطهر حضرت کرده و ضمن تعظیم سر فرود آورده و والا اجتهاد آن جناب جلالتمآب در پایین پای مبارک مشغول تلاوت به قرار مذکور گردیده‌اند، در توحیدخانه مبارکه هر شب بر امام علیه‌السلام هر صبح و شام مشغول و مواظب تلاوت به قرار ایضاحت بعد از اتمام و خطب متعدده و دعاگویی شاهنشاه اسلامیان پناه لازالت بر وعده‌الو احسانه من رئوس الانام مرخص و معاف باشند...».

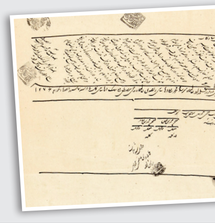

اسناد

مراسم صفه در اسناد آستان قدس رضوی

نظرکرده، کارشناس مسئول نمایه‌سازی مرکز اسناد آستان قدس رضوی| حرم مطهر حضرت ثامن‌الحجج علیه آلاف التحیه و الثنا به‌پیش از ۱۲ قرن قدمت دارد و بر اساس شواهد موجود، از همان ابتدای شهادت حضرت و به خاکسپاری پیکر پاک امام در مکان کنونی، قرائت قرآن کریم در روضه منوره‌رضوی معمول و دایر بوده است، چنان‌که قاریان اطراف روضه منوره حاضر شده و به تلاوت قرآن مجید می‌پرداختند، از این رو تعدادی قرآن وقف آستان قدس رضوی شد که در داخل حرم مطهر نگهداری می‌شد.

طی وقف‌نامه‌ای عواید موقوفه‌ای برای مخارج مراسم صفه تعیین و مقرر شده حفاظ در رواق توحیدخانه در صبح و شام به تلاوت کلام‌الله مجید بپردازند و ۱۲ بند خطبه نصیر نیز خوانده شود. تا مدت‌ها این مراسم در توحیدخانه انجام می‌شد تا اینکه صاحبنظران از باب شکوه و عظمت این مراسم و نیز نزدیک بودن به روضه منوره، تبدیل به احسن گردن موقوفه، با توجه به سوابق آن در دارالحفاظ، این رواق را

«سفره نذورات» سنتی دیرینه با قدمت کهن در حرم مطهر رضوی

این «سفره» همیشه پهن است

سفره نذورات در ادامه غبارروبی

محمد حسین مروج کاشانی| «... بادم نمی‌رود اسکناس ۱۰تومانی قدیمی رنگ و رفته و چسب زده شده که با سوزن منگنه به تکه کاغذی الصاق شده بود و روی آن با دستخط بسیار ساده و شکسته با مداد قرمز نوشته شده بود: یا امام رضا! دوستت دارم آقاجون، خیلی دلم می‌خواست بیام مشهد، ولی نتونستم بیام. این پول را به همسایمون دادم تا برای شما بیاره، برای شما هم یک نقاشی کشیدم، خونه شما را کشیدم. خداحافظ امام رضا، شوگل ۹ ساله از روستای... از آذربایجان، تبریز.

همان جا اشکم جاری شد و بدون مقدمه برای این دختربچه دعا کردم تا زودتر به زیارت امام رضا(ع) مشرف شود...».

این‌ها بخشی از سخنان جوانشیر مختارزاده، ۶۱ ساله، از قدیمی‌ترین کارکنان آستان قدس رضوی و خادم صاحب‌دیرینه و فعال در قسمت «سفره‌خانه نذورات کل» حرم مطهر رضوی است که با سابقه بیش از دو دهه، همچنان بر سر این سفره مشغول خدمت است. در ادامه بخش‌هایی از گپ و گفت خبرنگار روزنامه قدس را با وی می‌خوانید.

■ **سابقه طولانی سفره‌خانه نذورات در حرم مطهر رضوی**

یکی از مکان‌های دارای سابقه طولانی در تشکیلات و اسناد آستان قدس رضوی، «سفره‌خانه نذورات» در حرم مطهر امام‌رضا(ع) است.

پس از هر دقیه غبارروبی مضجع شریف و ضریح مقدس حضرت رضا(ع) و پنجره‌های زیارت شامل پنجره‌های فولاد، طلایی و نقره‌ای موجود در برخی از صحن‌ها و رواق‌های بارگاه مقدس امام هشتم(ع) و صندوق‌های نذورات، هدایا و نذورات مردمی مطابق ضوابط و دستورالعمل‌های موجود به محل سفره نذورات منتقل می‌شود. در این مکان توسط گروهی از افراد که براساس ضوابط اداری و سازمانی مراحل گوناگون گزینش و انتخاب را گذرانده و با نظر صلاحدید آستان قدس رضوی منتخب می‌شوند، کار تفکیک و جداسازی هدایا و وجوهات انجام می‌شود.

این افراد معمولاً دارای تجربه و سوابق کاری مورد تأیید و مرتبط با این امر بوده و یا عشق و علاقه همه روزه مطابق برنامه تنظیمی در محل سفره‌خانه نذورات، حاضر و به خدمت مشغول می‌شوند و به تفکیک و دسته‌بندی هدایا و نذورات جمع‌آوری شده از جمله وجوه نقد، طلاجات و مسکوکات، ارزهای خارجی، پارچه و البسه، اشیا و هدایای نفیس، دلنوشته‌ها و عریضه‌ها و...) می‌پردازند. از دیرباز با پهن شدن پارچه یا سفره‌ای بدین منظور و جمع شدن خدمه و یا کارکنان آستان قدس رضوی در اطراف این سفره یا پارچه، تفکیک هدایا و نذورات انجام می‌شد، برای همین هم مکان و محلی را که این تفکیک صورت می‌گرفت، «سفره یا سفره‌خانه نذورات» می‌نامیدند.

هدف از فعالیت سفره‌خانه نذورات این است در بین دوره‌های گذشته با تقسیم نذورات و موقوفات خود به این آستان ملکوتی، جلوه‌ای از ارادت و عشق و ساحت امام مهربانی‌ها حضرت ثامن‌الحجج(ع) را به نمایش گذاشته‌اند. نذورات و موقوفاتی که بیانگر دلباختگی به بارگاه مقدس امام هشتم(ع) بوده و در نذورات را از طریق ادا نمودن داخل ضریح مطهر و یا صندوق‌های نذورات و یا در قسمت پشت پنجره‌های زیارت، تقدیم این بارگاه می‌کنند.

ابتدا باید به مراسم غبارروبی مضجع شریف رضوی اشاره کنم. مراسم معنوی غبارروبی مضجع شریف حضرت رضا(ع) از آیین‌های سنتی و قدیمی بارگاه مطهر امام هشتم(ع) بوده و با حضور تولیت معزز آستان قدس و شخصیت‌های حقیقی و حقوقی و میهمانان دعوت شده به این مراسم انجام می‌شود. در این مراسم معنوی، پس از خارج کردن هدایا و نذورات داخل ضریح مطهر و قرار دادن آن‌ها در کیسه‌های نذورات، دست‌جلسه‌ای با حضور و اعضای مسئولان ذی‌ربط تنظیم و هدایا و نذورات خارج شده از داخل ضریح مطهر در داخل این کیسه‌ها قرار گرفته و پلمب و همان جا پر است سرویس‌جلسه تنظیمی، تحویل مسئولان نذورات کل آستان قدس می‌شوند.

کیسه‌های حاوی وجوهات تقدیم شده از سوی زائران است و در مراسم غبارروبی و برای خارج کردن نذورات داخل ضریح مطهر مورد استفاده قرار می‌گیرند. این کیسه‌ها که بر اساس دستورالعمل مکان مناسبی برای انجام مراسم صفه دیدند، از این برنامه در مراسم به دارالحفاظ انتقال یافت.

برنامه آن چنین است که ابتدا مقدمات انجام مراسم توسط فراشان در مکان خاص انجام می‌شود، پس از تعداد ۱۴ عدد آله، رحل و قرآن در قطع بزرگ آورده و در سمت چپ و راست رواق و در طرف مقابل ضریح مطهر قرار داده می‌شود. قرآن‌ها و رحل‌ها از اتاق مخصوص با احترام ویژه به دست می‌چرخند و در جای خود قرار داده می‌شوند. سپس شمع‌های درون شمعدان‌ها توسط یکی از خدمه روشن می‌شود و خدام و فراشان کشیک روز پس از ورود به مکان برگزاری مراسم صفه در سمت چپ و راست به احترام خوشوقع و خوشوقع و احترام سرکشیک و معاون و سادات در صدر رواق می‌نشینند، ضمن اینکه یک عدد شمعدان به طور مجزا در محل استقرار سرکشیک قرار می‌گیرد، با ورود خادمان به رواق و جای گرفتن سرکشیک و معاون در وسط و بالای رواق و استقرار خدام در دو طرف آغاز می‌شود، در این هنگام حفاظ ضمن تلاوت حدود یک جزء قرآن، هر کدام یک فقره از مدیحه را با صدای بلند و زیبا می‌خوانند. آنگاه به نوبت عالی‌بن موسی‌الرضا که رسید همگی قیام کرده و پس از ادای احترام، دوباره می‌نشینند و مراسم ادامه می‌یابد و با شروع فقره چهارهم و بیان نام مبارک حضرت قائم آل محمد(عج) بار دیگر همگی قیام و عرض ادب می‌کنند.

پس از خاتمه یافتن قرائت قرآن و توسل به چهارده معصوم(ع)، دعا و خطبه با ذکر سلام و صلوات بر پیامبر(ص) توسط یکی از خطاط که معمولاً خطیب حفاظ است، ادامه می‌یابد.

در پایان مراسم، در تکریم و توصیف هر یک از چهارده معصوم عبارات معروف از دعای توسل خوانده شده و پس از آن، خطیب حفاظ خطبه مخصوص مشتمل بر مدح و ثنای پروردگار متعال و درود ائمه اطهار(ع) و توسل به امام زمان(عج) و سایر ائمه معصومین(ع) را قرائت می‌کند. در خلال قرائت خطبه، موقع ذکر نام حضرت رضا(ع) همه خدمه و یا حفاظ قیام و به مرقد مطهر حضرت کرده و ضمن تعظیم سر فرود آورده و ضریح مطهر می‌اندازد، پیرزنی که با دستان خودش، گردنبند گرانبهای سال‌های خاطره‌انگیز جوانی‌اش را تقدیم حضرت رضا(ع) می‌کند، زائر خارجی که از آن سوی مرزها خود را به روضه منوره حضرت رضا(ع) می‌رساند و پس از زیارت، بوسه‌ای بر ضریح مطهر می‌زند و ارزهای خود را تقدیم این بارگاه می‌کند، هنرمندی که قطعه‌ای از یک شئ نفیس و ارزشمندی را که برایش مهم و خاطره‌انگیز است به عشق حضرت رضا(ع) در داخل ضریح مطهر می‌اندازد، لباس ساده دست‌دوز مادربزرگی که برای نوه‌اش با سوزن ته‌گردی دوخته شده و حاصل ساعت‌ها سوزن‌زنی او به عشق نوه‌اش بوده و همان را در طبق اخلاص قرار می‌دهد و تقدیم این بارگاه مطهر می‌کند، عکس خاطره‌انگیز فرزندی که محبوب قلب والدینش بوده و به داخل ضریح مطهر انداخته شده و... همه رازهای سر به مهری دارند که جز صاحب عظیم‌الشأن دستگاه، کسی واقف و مطلع از آن نیست، اما سفره‌خانه نذورات، یک پیام دارد و آن اینکه زائران با زبان دل خطاب به مولا و امام مهربان خویش یعنی حضرت رضا(ع) می‌گویند: «...کم ما و کرمت یا مولا...».

اینجا عشق و ارادت است که به وجوهات و طلاجات و اشیای گرانقدر، ارزش می‌دهد؛ عشق و ارادتی که نمی‌توان با زبان و قلم توصیف کرد. پیام این سفره‌خانه را باید با گوش دل شنید. به نظر من ارادت‌ها، عشق‌ها و دلدادگی‌ها اینجا کنار هم قرار گرفته‌اند. همه محتویات این سفره، در یک چیز مشترک‌اند و آن هم ارادت به امام رئوف(ع). این سفره‌خانه فارغ از مادیات و ظواهرست. اینجا مخزن ارادت‌ها، عشق‌ها و دل‌های پاک متصل شده به امام رئوف(ع) است.

■ **این سفره را زائران به عشق حضرت رضا(ع) پهن می‌کنند**

شخص بزرگ و محترمی در آستان قدس همیشه به من می‌گفت: «... کار کردن در آستان قدس و برای امام رضا(ع)، همه‌اش خاطره است، باید با چشم دل و با بصیرت و معرفت به آن نگریست...».

هر روزی که در محل سفره‌خانه نذورات حاضر می‌شوم برایم خاطره است. شاید یک قطعه طلا و جواهر ارزشمند که از نظر مادی، ریالی قیمت فراوانی داشته باشد در سفره نذورات، در کنار یک قطعه از پارچه‌ای که از نظر قیمتی ارزش مادی ندارد، قرار گیرد یا اینکه یک دلنوشته مختصر در کنار یک شئ موزه‌ای ارزشمند باشد و... همه این‌ها برای من خاطره است. برای من و امثال من که در سفره‌خانه نذورات حاضر می‌شویم این نذورات، ارادت، عشق، اخلاص و دلدادگی زائران به حضرت رضا(ع) را تداعی می‌کنند.

یک نکته ظریف هم وجود دارد و آن اینکه اینجا سفره‌خانه از زمان‌های دور که شما یادشان می‌آید تا به حال وجود داشته و تا ارادت زائر به ساحت قدسی امام هشتم(ع) است و اصطلاحاً تا باد به پرچم گنبد ولایت اهل حرم مطهر رضا(ع) می‌خورد، این سفره همچنان پهن است، زیرا برای ارادت و عشق به امام مهربانی‌ها، پایانی نیست.

راستش را بخواهید حرف دلم این است این سفره را خود زائران و عاشقان امام رضا(ع) هر روز پهن و مدیریت می‌کنند، نه فقط دستگزار این ارادت‌ها هستیم. در اصل باید بگویم پس از وجود مقدس حضرت رضا(ع) این زائران هستند که ما را به این سفره‌خانه دعوت می‌کنند. ما خود میهمان و خدمتگزار این سفره هستیم.

سازمانی نیست، اینجا سفره‌ای پهن است که بیانگر ارادت و عشق زائران به حضرت شمس‌الشموس و انیس‌النفوس است. سفره‌ای که فقیر و غنی همه یکسان به صاحب عظیم‌الشأن ابراز ارادت می‌کنند. مادیات و کمیت در این سفره ملاک برتری و ارزش نیست.

زائری که فرسنگ‌ها راه را طی و حاصل دسترنج خود را خالصانه تقدیم بارگاه مطهر حضرت رضا(ع) کرده، کودکی که قلک کوچکش را با هزاران آرزو از پول و اسکناس و سکه پر می‌کند و آنگاه با دستان کوچک مجتوباتش را داخل صحن مطهر می‌اندازد، پیرزنی که با دستان لرزان و ته‌گردنش گردنبند گرانبهای خاطره‌انگیز جوانی‌اش را تقدیم حضرت رضا(ع) می‌کند، زائر خارجی که از آن سوی مرزها خود را به روضه منوره حضرت رضا(ع) می‌رساند و پس از زیارت، بوسه‌ای بر ضریح مطهر می‌زند و ارزهای خود را تقدیم این بارگاه می‌کند، هنرمندی که قطعه‌ای از یک شئ نفیس و ارزشمندی را که برایش مهم و خاطره‌انگیز است به عشق حضرت رضا(ع) در داخل ضریح مطهر می‌اندازد، لباس ساده دست‌دوز مادربزرگی که برای نوه‌اش با سوزن ته‌گردی دوخته شده و حاصل ساعت‌ها سوزن‌زنی او به عشق نوه‌اش بوده و همان را در طبق اخلاص قرار می‌دهد و تقدیم این بارگاه مطهر می‌کند، عکس خاطره‌انگیز فرزندی که محبوب قلب والدینش بوده و به داخل ضریح مطهر انداخته شده و... همه رازهای سر به مهری دارند که جز صاحب عظیم‌الشأن دستگاه، کسی واقف و مطلع از آن نیست، اما سفره‌خانه نذورات، یک پیام دارد و آن اینکه زائران با زبان دل خطاب به مولا و امام مهربان خویش یعنی حضرت رضا(ع) می‌گویند: «...کم ما و کرمت یا مولا...».

اینجا عشق و ارادت است که به وجوهات و طلاجات و اشیای گرانقدر، ارزش می‌دهد؛ عشق و ارادتی که نمی‌توان با زبان و قلم توصیف کرد. پیام این سفره‌خانه را باید با گوش دل شنید. به نظر من ارادت‌ها، عشق‌ها و دلدادگی‌ها اینجا کنار هم قرار گرفته‌اند. همه محتویات این سفره، در یک چیز مشترک‌اند و آن هم ارادت به امام رئوف(ع). این سفره‌خانه فارغ از مادیات و ظواهرست. اینجا مخزن ارادت‌ها، عشق‌ها و دل‌های پاک متصل شده به امام رئوف(ع) است.

■ **این سفره را زائران به عشق حضرت رضا(ع) پهن می‌کنند**

شخص بزرگ و محترمی در آستان قدس همیشه به من می‌گفت: «... کار کردن در آستان قدس و برای امام رضا(ع)، همه‌اش خاطره است، باید با چشم دل و با بصیرت و معرفت به آن نگریست...».

هر روزی که در محل سفره‌خانه نذورات حاضر می‌شوم برایم خاطره است. شاید یک قطعه طلا و جواهر ارزشمند که از نظر مادی، ریالی قیمت فراوانی داشته باشد در سفره نذورات، در کنار یک قطعه از پارچه‌ای که از نظر قیمتی ارزش مادی ندارد، قرار گیرد یا اینکه یک دلنوشته مختصر در کنار یک شئ موزه‌ای ارزشمند باشد و... همه این‌ها برای من خاطره است. برای من و امثال من که در سفره‌خانه نذورات حاضر می‌شویم این نذورات، ارادت، عشق، اخلاص و دلدادگی زائران به حضرت رضا(ع) را تداعی می‌کنند.

یک نکته ظریف هم وجود دارد و آن اینکه اینجا سفره‌خانه از زمان‌های دور که شما یادشان می‌آید تا به حال وجود داشته و تا ارادت زائر به ساحت قدسی امام هشتم(ع) است و اصطلاحاً تا باد به پرچم گنبد ولایت اهل حرم مطهر رضا(ع) می‌خورد، این سفره همچنان پهن است، زیرا برای ارادت و عشق به امام مهربانی‌ها، پایانی نیست.

راستش را بخواهید حرف دلم این است این سفره را خود زائران و عاشقان امام رضا(ع) هر روز پهن و مدیریت می‌کنند، نه فقط دستگزار این ارادت‌ها هستیم. در اصل باید بگویم پس از وجود مقدس حضرت رضا(ع) این زائران هستند که ما را به این سفره‌خانه دعوت می‌کنند. ما خود میهمان و خدمتگزار این سفره هستیم.

مسیر هجرت

اهمیت یادمان‌ها و بناهای باقی مانده از سفر امام هشتم(ع) در چیست؟

نقش تاریخی قدمگاه‌ها در تعیین مسیر هجرت

پارسا نیکوکار| امام رضا(ع) در مسیر هجرت تاریخی خود از مدینه به مرو از طریق بصره، اهواز، فارس و سپس راه کویر(یزد) به سوی نیشابور، توس و سرخس رهسپار و از آنجا عازم مرو شدند.

عبور از این شهرها در راستای مسیر حساب‌شده‌ای بود که مأمون به منظور به‌رونشدن با کمترین مانعی هنگام آوردن امام رضا(ع) به نزد خود، طراحی کرده بود. به همین دلیل این شهرها را می‌توان به عنوان کلیدهای راهنمایی در نظر گرفت و با وصل کردن آن، مسیر کلی مسیر هجرت امام رضا(ع) را بدست آورد. با وجود این، نقطه‌چین‌های مجهولی با اتصال این نقاط نمایان می‌شد، چرا که پل ارتباط میان دو شهر، تنها از یک جاده نمی‌گذشت و با وجود مسیرهای متعدد میان دو شهر، به‌درستی معلوم نبود امام از کدام مسیر عبور کرده‌اند.

دشواری و پیچیدگی تعیین مسیر درست از میان مسیرهای متعدد زمانی دوچندان می‌شود که به اذعان دکتر جلیل عرفان‌منش بدانیم‌برخی منابع بدون توجه کافی به جغرافیای طبیعی و سیاسی مناطق و شهرها، خط سیر حرکت امام رضا(ع) را از مناطقی اعلام کرده‌اند که هیچ تناسبی با مسیر راه‌های متداول آن زمان ندارد و به‌طور اساسی با مسیر جغرافیای راه‌ها و شهرها در تضاد است.

او در کتاب «همگام با امام رضا(ع) از مدینه تا مرو» این مسیر را با تاریخ حضور و خدمتشان در جوار حرم مطهر رضوی برایمان بگوید. توضیح می‌دهد: اعضای شیرازی موکب و چایخانه امام‌رضا(ع)، نزدیک به هزار و ۴۰۰ کیلومتر را پیشت سر گذاشته‌اند تا امسال برای نخستین بار میزبان دوستدار شمس الشموس در جوار حرم مطهر رضوی باشند.

مرادی با اشاره به اینکه حدود ۲۰ نفر از نوجوان ۱۶ ساله تا پیرمرزی ۷۰ ساله برای خدمت در این موکب به مشهد مشرف شدند،